

04.10.2021

Asia/13

§ 721

Hakemus Uudenmaan ELY-keskukselle Kruunuvuorenlammen luonnonsuojelun alueen perustamiseksi sekä hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistamiseksi

HEL 2021-005570 T 11 01 04

Päätös

Kaupunginhallitus esitti Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, että se perustaa Kruunuvuorenlammen luonnonsuojelun alueen sekä vahvistaa alueen hoito- ja käyttösuunnitelman.

Hakemus luonnonsuojelun alueen perustamiseksi

Suojelun perusteet

Alue täyttää luonnonsuojelulain edellyttämät luonnonsuojelun alueen perustamisen yleiset edellytykset. Luonnonsuojelun alueen suojeluperusteita ovat erämainen lampi ja sen lajiesiintymät sekä lampea ympäröivät, vesitaloudeltaan luonnontilaiset suot ja luonnontilaisen kaltaiset vanhat metsät. Kruunuvuorenlampi on luonnonsuojelullisesti ja maisemallisesti arvokas kokonaisuus.

Kruunuvuorenlammen luonnonsuojelun alue on Helsingin luonnonsuojelun ohjelman 2015–2024 kohde. Kaupungin luonnonsuojelun ohjelmaa toteutetaan perustamalla luonnonsuojelun alueita.

Rauhoituksen tarkoitus

Luonnonsuojelun alueen perustamisen tarkoituksena on alueen luontotyyppien ja lajien säilymisen turvaaminen.

Alueen sijainti ja rajaus

Kruunuvuorenlammen luonnonsuojelun alue sijaitsee Kruunuvuorella, Laajasalon länsiosassa. Alueen pinta-ala on 2,97 hehtaaria, josta lammen osuus on noin 0,37 hehtaaria. Rajaus noudattaa pääpiirteissään kaupungin luonnonsuojelun ohjelmassa esitettyä, mutta rajaa on paikoin laajennettu arvokkaiden elinympäristöjen ja vanhojen metsien indikaattorikäypien kasvupaikkojen sisällyttämiseksi alueeseen. Luonnonsuojelun alueen hahmottumisen parantamiseksi rajaa on määriteltävä myös maaston muotojen, erityisesti kallioiden reunojen mukaan. Alueen rajaus on esitetty liitteessä 2.

Kiinteistötiedot ja omistus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Perustettava luonnonsuojelualue sijaitsee kiinteistöillä 91-412-2-18 Hålvik-Håkansvik II ja 91-412-2-329 Hålvik-Håkansvik III. Helsingin kaupunki omistaa molemmat kiinteistöt.

Kaavatiedot

Luonnonsuojelualue sijaitsee Kruunuvuorenrannan Kruunuvuoren asemakaava-alueella (kaava nro 12330). Kaava on tullut voimaan 7.12.2020 lukuun ottamatta kahta kerrostalokorttelia, jotka sijaitsevat välittömästi tulevan luonnonsuojelualueen eteläpuolella. Kerrostalokortteleihin valmistellaan asemakaavan muutosta osana asemakaavaa Kruunuvuorenranta, Kultakruununkaari. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 24.5.–11.6.2021.

Voimassa olevassa asemakaavassa alueella on pääosin SL-merkintä (luonnonsuojelualue), lisäksi paikoin reunoilla VL/s-merkintä (lähivirkistysalue). VL/s-alue kuvataan kaavadokumentissa kulttuurihistoriallisesti, maisemallisesti ja geologisesti arvokkaaksi virkistysaluekokonaisuudeksi, jonka ominaispiirteet tulee säilyttää. Lähivirkistysalueen yhteyteen on osoitettu muun muassa pienimuotoista virkistyskäyttöön liittyvää rakentamista. Rakennuspaikat pihoineen sijaitsevat tulevan luonnonsuojelualueen ulkopuolella.

Luonnon yleispiirteet ja luontoarvot

Luontotyypit

Kruunuvuorenlampi on erämainen, suoreunainen pikkulampi. Lampi on varsin matala ja sen syvin kohta on vähän yli 2 metriä syvä. Valuma-alue on kooltaan 5,7 hehtaaria. Valuma-alueen hulevedet päätyvät Kruunuvuorenlampeen, josta vesi valuu pienen noron kautta mereen. Lampi on melko vähänravinteinen eikä siinä esiinny runsasta vesikasvillisuutta.

Lammen vesialuetta reunustavat erilaiset suotyyppit. Lammen pohjois- ja eteläpäässä on avosuota, joka on tyyppiä saraneva. Saranevat on luokiteltu valtakunnallisessa luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa (2018) Etelä-Suomessa vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiksi. Muita alueen suoluontotyypppejä ovat rehevät ruohokorvet, metsäkortekorvet ja kangasrämeet, jotka ovat Etelä-Suomessa erittäin uhanalaisia (EN).

Etäämmällä lammesta kasvavat kangasmetsät ovat suurelta osin kivi- ja mäntyvaltaista rinnemetsää, pienialaisesti myös lehtomaista kangasta sekä tuoretta lehtoa. Metsien puustosta merkittävä osa on suuria, kilpikaarnaisia ylispuumäntyjä. Myös keloja esiintyy runsaasti. Metsien puuston rakenne on monikerroksinen ja lahoppua esiintyy poikkeuksellisen runsaasti.

Alueen luontotyytit eivät tarvitse hoito- tai ennallistamistoimia. Hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteena on niiden säilyminen luonnontilaisina ja kehittyminen luontaisesti.

Eliölajit

Kruunuvuorenlammella on tavattu kaksi EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajia, viitasammakko ja sirolampikorento. Viitasammakko kutee lammessa, joten lampi on sille luontodirektiivin mukainen lisääntymisalue. Kaksi muutakin sammakkolajia, ruskosammakko ja rupikonna, lisääntyvät lammessa. Myös sirolampikorenon esiintymä on luontodirektiivin suojaama, sillä paikalta todettiin koiraskorento reviirillään. Lammen kasvistosta mainittava on upoksissa kasvava pikkuvesiherne, joka on Helsingissä hyvin harvinainen. Tulevalta luonnonsuojelualueelta on tavattu yhteensä noin kaksisataa kovakuoriaislajia, joista kymmenesosa on vedessä eläviä. Kalojen esiintymistä lammessa ei ole selvitetty.

Kruunuvuorenlammen ympäristössä on havaittu neljä lepakkolajia: pohjanlepakko, viiksisiippa, vesisiippa ja pikkulepakko. Tuleva suojelualue kuuluu laajempaan lepakoiden saalistusalueen rajaukseen. Lisäksi lammen itärannalla kulkee lepakoiden käyttämä siirtymäreitti.

Alueen metsistä on todettu kaksi valtakunnallisesti silmälläpidettävää (NT) ja alueellisesti uhanalaista (RT) kääväkäs-lajia, peikonnahka ja korpiludekääpä. Lisäksi metsissä kasvaa laho-kaviosammalta, joka on EU:n luontodirektiivin liitteen II laji ja luonnonsuojelulain 47 §:n nojalla erityisesti suojeltava. Lammen ympäryssoiden ja -metsien suojelu edistää valuma-alueen luonnontilaisuutta, mikä auttaa myös turvaamaan viitasammakon ja sirolampikorenon lisääntymis- ja levähdysalueet.

Alueen käyttö

Kruunuvuoren viheralueet ovat suosittua ulkoilu-alueita. Kruunuvuorenlammen lähimaasto houkuttelee ulkoilijoita harvinaislaatuisten, kaupunkiympäristön keskellä sijaitsevan erämaisen luonteensa ja kauniiden maisemiensa ansiosta. Lisäksi alue toimii läpikulkupaikkana viereiselle entiselle huvila-alueelle.

Ulkoilijat käyttävät aluetta erityisesti kävelyyn, jonka yhteydessä harrastetaan yleisesti koiran ulkoilutusta, luonnon tarkkailua ja valokuvausta. Muita suosittuja käyttömuotoja ovat muun muassa eväsretkeily, polkujuoksu ja lenkkeily, marjastus ja sienestys sekä maastopyöräily. Alueella ei ole kaupungin ylläpitämiä palveluita. Lammen rannassa on kaksi laituria, joista toinen on pieni ja hyvin huonossa kunnossa. Kaupunki ei ole osoittanut kohdetta uimapaikaksi.

Kruunuvuorenlammen itäpuolelta kulkee kapea, Zatopekinsuoraksi nimetty tie, joka tulee Päätieltä ja jatkuu lammen pohjoispuolelle huvila-alueelle. Tie on huolto- ja pelastustie, joten sen tulee olla ajettavissa autolla. Lampea ympäröivät kovassa käytössä olevat polut, joista ihmiset hakeutuvat monesta kohtaa rantaan. Lounaispuolen soistuneeseen maastoon on tuotu pitkospuut. Polkujen ja lammen välillä kasvillisuus on monessa kohtaa pahoin kulunut.

Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi

Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- rakennuksien, rakennelmien ja teiden rakentaminen
- maa-aineksen, kivien ja kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kallioperän vahingoittaminen tai muuttaminen
- kasvien ja sienten tai niiden osien ottaminen ja vahingoittaminen mukaan lukien marjojen poimiminen
- luonnonvaraisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen ja niiden pesien hävittäminen mukaan lukien kalastus
- tulenteko, telttailu ja muu leirytyminen
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen

Liikkumisrajoitukset

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi on kielletty:

- moottoriajoneuvolla liikkuminen, lukuun ottamatta alueen hoidon kannalta välttämätöntä liikkumista
- merkittyjen reittien ulkopuolella liikkuminen
- uiminen
- ratsastus
- koirien, kissojen ja muiden lemmikkien irti pitäminen

Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittua:

- toimintarajoitteen henkilön liikkuminen sähkömoottoridulla apuvälineellä alueen ulkoiluteilla
- vaarallisiksi arvioitujen puiden ja niiden oksien tapauskohtainen poistaminen siten, että puiden rungot jätetään lahoppuiksi kasvupaikalleen tai sen läheisyyteen
- ulkoiluteiden ja polkujen ylläpitoon ja turvallisuuteen liittyvät toimet
- haitallisten vieraslajien poistaminen maanomistajan luvalla

04.10.2021

Asia/13

- muu toiminta hoito- ja käyttösuunnitelmassa sekä toimenpidesuunnitelmissa tarkemmin osoitetulla tavalla

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kruunuvuorenlammen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma
- 2 Kruunuvuorenlammen luonnonsuojelualueen rajaus
- 3 Kruunuvuorenlampi lainhuutotodistukset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella perustaa luonnonsuojelualueen. Päätökseen luonnonsuojelualueen perustamisesta on otettava tarpeelliset määräykset alueen luonnon suojelemisesta ja tarvittaessa sen hoidosta.

Kaupunkiympäristön toimialan ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikkö on valmistellut luonnonsuojelualueen perustamisesityksen. Lisäksi alueelle on laadittu konsulttityönä hoito- ja käyttösuunnitelma, joka on esityksen liitteenä 1. Suunnitelmassa on esitetty tarpeelliset toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi ja alueen virkistyskäytön ohjaamiseksi.

Laajasalon luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmista järjestettiin 30.3.2021 verkossa yleisötilaisuus, jossa käsiteltiin myös tulevaa Kruunuvuorenlammen luonnonsuojelualueetta. Tilaisuuteen osallis-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

tui 45 kaupunkilaista, jotka saivat kommentoida alueen suunnitelmaa ja esittää kysymyksiä alueesta. Vastauksista julkaistiin tiedote kaupungin verkkosivuilla noin viikko tilaisuuden jälkeen (https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/Verkkotilaisuus_Laajasalon_Is-alueiden_hkst_vastaukset_kysymyksiin.pdf).

Luonnonsuojelualueen perustamisesityksestä sekä hoito- ja käyttösuunnitelmasta pyydettiin kannanotto Helsingin luonnonsuojeluyhdistykseltä (Helsy), Laajasalo-Degerö Seuralta, Stansvikin kyläyhdistykseltä ja Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringalta (jäljempänä "Tringa"). Niistä Helsy ja Stansvikin kyläyhdistys lähettivät kannanotonsa. Lausunnot ja vastineet niihin ilmenevät kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston pöytäkirjasta esittelijän perusteluista.

Luonnonsuojelualueen perustamisesitykseen sekä hoito- ja käyttösuunnitelmaan tehdyt muutokset

Luonnonsuojelualueen perustamisesitykseen tai hoito- ja käyttösuunnitelmaan ei tehty muutoksia kannanottojen johdosta.

Luonnonsuojelualueen rajausta on tarkistettu hoito- ja käyttösuunnitelman valmistumisen jälkeen. Esityksen liitteenä 2 olevaan karttaan merkitty rajausta on perustamisesityksessä luonnonsuojelualueen rajausta.

Lopuksi

Esitys on kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston esityksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
[timo.linden\(a\)hel.fi](mailto:timo.linden(a)hel.fi)

Liitteet

- 1 Kruunuvuorenlammen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma
- 2 Kruunuvuorenlammen luonnonsuojelualueen rajausta
- 3 Kruunuvuorenlampi lainhuutotodistukset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

04.10.2021

Asia/13

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Otteen liitteet

Esitysteksti
Liite 1
Liite 2
Liite 3

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Ympäristöpalvelut

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 01.07.2021 § 152

HEL 2021-005570 T 11 01 04

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esitti kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan ELY-keskukselle Helsingin Kruunuvuorenlammen luonnonsuojelualueen perustamista sekä alueen hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä.

Käsittely

01.07.2021 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli ympäristötarkastaja Jere Salminen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Jere Salminen, vs. ympäristötarkastaja, puhelin: 310 21549
jere.salminen(a)hel.fi